

Helyi identitás és kohézió erősítése
TOP-5.3.1-16-BK1-2017-00009 kódszámú projekt

„Közösségfejlesztés”

Cselekvési terv
Tiszaalpár, Lakitelek, Nyárlőrinc

Tiszaalpár, 2019

Fő kezdeményezett:

Tiszaalpár Nagyközségi Önkormányzat

Konzorciumi partnerek:

Lakitelek Önkormányzata

Nyárlőrinc Község Önkormányzata

Tartalomjegyzék:

I. Projekt célja	4
II. 1.1 Tiszaalpár bemutatása	5
1.2. Népeség adatok	5
1.3. Helyi infrastruktúra	6
1.4. Helyi munkaerő.....	6
1.5. Helyi intézmények, Civil szervezetek, művelődő közösségek, helyi nyilvánosság fórumai	6
1.6. Természeti értékek, kulturális örökség	7
1.7. Közösségi interjú.....	10
1.8. Közösségi beszélgetés.....	14
1.9. Közösségi felmérés	15
1.10. Közösségi akciók,tevékenységek,események,programok és folyamatok megvalósítása	15
II.2.1 Lakitelek bemutatása	16
2.2. Népeség adatok	17
2.3. Helyi infrastruktúra	17
2.4. Helyi munkaerő.....	17
2.5. Helyi intézmények, Civil szervezetek, művelődő közösségek, helyi nyilvánosság fórumai	17
2.6. Természeti értékek, kulturális örökség	17
2.7. Közösségi interjú.....	18
2.8. Közösségi beszélgetés.....	23
2.9. Közösségi felmérés	23
2.10. Közösségi akciók, tevékenységek, események, programok és folyamatok megvalósítása	24
II.3.1 Nyárlőrinc bemutatása	25
3.2. Népeség adatok	26
3.3. Helyi infrastruktúra	26
3.4. Helyi munkaerő.....	26
3.5. Helyi intézmények, Civil szervezetek, művelődő közösségek, helyi nyilvánosság fórumai	26
3.6. Természeti értékek, kulturális örökség	27
3.7. Közösségi interjú.....	27
3.8. Közösségi beszélgetés.....	31
3.8. Közösségi felmérés	31
3.9. Közösségi akciók, tevékenységek, események, programok és folyamatok megvalósítása	32
III. Projekt várható hatásai	32
IV. Tervezési mátrix.....	33
1. Tiszaalpár.....	33
1.2. Lakitelek.....	34
1.3. Nyárlőrinc	35

I. Projekt célja

Sokan teszik fel a kérdést, „Mit jelent a közösség fejlesztés?” Ebben a pársorban szeretném meghatározni, mire is kell gondolni. „Közösség által vezetett fejlesztésre egyaránt láthatunk példát vidéki és városi környezetben is. Olyan területekkel foglalkozik, mint az egészségügy, a közösség jóléte, a szegénység elleni harc, munkalehetőségek teremtése, a lakáshelyzet és a környezet javítása, a szabadidős tevékenységek valamint a művészetek fejlesztése. A közösségfejlesztés egyre szélesebb körben elfogadott, mint az emberek közügyekben való tevékenységét és részvételét fokozó módszer, amely rávilágít a fejletlen, hátrányos és deprivált területek felszín alatt rejtőző problémáira. A célkitűzések között szerepel a közösségek erősítése, az élet minőségének javítása, és minden egyén és közösség számára egyenlő esély biztosítása ahhoz, hogy a társadalmi fejlődés előnyeiből részesedjenek. Hatékonyan egészíti ki a társadalmi, gazdasági és környezeti tervezést, regionális, országos és nemzetközi szinten egyaránt. A közösségek megújulása és fejlesztése különböző formákban történhet, és leginkább a kormány és az emberek közötti együttműködés és párbeszéd minőségétől, valamint a rendelkezésre álló erőforrásoktól függ.” (Charlie McConell Közösségfejlesztés. Parola 1993. 2. Szám 1. Oldal)

” A közösségfejlesztés a helyi emberekből, a humán, természeti- és gazdasági erőforrásokból, alulról építkezik. Közösségi úton, a civil szervezetekkel és az aktív helyi polgárokkal tárja fel a helyi közösség szükségleteit, azok kielégítésének lehetséges módjait és elkötelezi a helyieket saját problémáik közösségi megoldása, a helyi cselekvés mellett. A szükségletek felkutatása nem csak a gazdasági-infrastrukturális területre szorítkozik - bár arra is -, hanem és elsősorban a humán erőforrásokra, vagyis az emberek hozzáértésére, tehetségére, szorgalmára, ötleteire, képességeire. A közjóra irányuló cselekvéshez a közösségi munkások - legyenek akár külső fejlesztők, akár helyi polgárok - alternatívákat dolgoznak ki, megszerzik a szükséges információkat, külső segítőköt vonnak be - akár más települések képviselőit, akár szakembereket, országos szervezetek képviselőit, stb. A közösségi folyamatban résztvevők természetesen együttműködnek az önkormányzatokkal is, hiszen optimális esetben a képviselőtestület a civil kezdeményezések képviselőiből összeállt, választott testület. Együttműködnek tehát, de a helyi kezdeményezést nem hagyják pusztán az önkormányzatokra.” (Varga A.Tamás, Vercseg Ilona Közösségfejlesztés. 20. Oldal) A közösségfejlesztési folyamatok kulcsmomentuma a partnerségek építése, a közös cél a közös feladat erősíti a személyes kapcsolatokat, a célcsoport között. Ki a célcsoport? A projektben résztvevő települések teljes lakossága.

II. 1.1. Tiszaalpár bemutatása története

„Tiszaalpár földrajzi és néprajzi tájak találkozásánál, történelmi vármegyék hajdani határvonala mentén, a Tisza egyik jobb oldali holt-ága partján fekszik. Földje az emberi megtelepedés több ezer éves nyomait őrzi. Anonymus Gesta Hungarorumában a honfoglaló magyarság története szempontjából kiemelkedő jelentőséggel ruházza fel Alpár várát. A leírás szerint a honfoglalás időszakában ez volt Zalán bolgár vezér székhelye, akitől Árpád serege Alpár homokjának fűvével vásárolta meg e földet, mint „Attila örökségét”. Településünk nevét először I.Géza királyunk 1075-ből származó oklevelén olvashatjuk. A történelem viharában Alpár többször elnéptelenedik, elpusztul, de lakói újból felépítik, igazolva e hely kitűnő adottságait. 1755 – re felépül barokk stílusú templomunk, mely azóta is hirdeti az itt élők erős hitét, akaratát, kötődését. A mai településszerkezet 1975-ben alakult ki, amikor egyesült a 900 éves Alpár és a szomszédos 150 éves Tiszaújfalu, Tiszaalpár néven. Úgy vélem sikerült megőrizni a község történelmi környezetét, melyet érzékeltet a Helytörténeti és természetrajzi kiállítás, a Honfoglaláskori falurekonstrukció, a bronzkori földvár maradványa és az alatta meghúzódó pincék, valamint a Kosár és vesszőtermék gyűjtemény is. Háborítatlanul megmaradtak természeti értékeink is, melyeket a Tisza közelsége alakított évezredek alatt. A különböző színekben pompázó vízi virágok, a vízpartot övező galériaerdő különleges fafajtái, a változatos madárvilág és vadállomány, halban gazdag vizeink nemcsak szemet gyönyörködtető látvány, hanem tökéletes kikapcsolódási és pihenési lehetőség is.” (forrás: <http://www.tiszaalpar.hu/index.php/bemutakozunk/>)

II.1.2. Népeség adatok

„A település népességének változása: A 2011-es népszámlálás során a lakosok 91%-a magyarnak, 5,8% cigánynak, 0,9% németnek, 0,2% románnak mondta magát (8,9% nem nyilatkozott; a kettős identitások miatt a végösszeg nagyobb lehet 100%-nál). A vallási megoszlás a következő volt: római katolikus 67,7%, református 3,9%, evangélikus 0,3%, görögkatolikus 0,3%, felekezeten kívüli 7,8% (18,7% nem nyilatkozott).”(forrás: <https://hu.wikipedia.org/wiki/Tiszaalp%C3%A1r>) „

II. 1. 3. Helyi infrastruktúra (közszolgáltatások, telefon, internet, közlekedés)

A település infrastrukturális ellátottsága kielégítő, a szennyvízcsatorna kiépítése az elmúlt években megtörtént. A település - néhány utca kivételével - le van aszfaltozva. A településen elérhetőek az internet, tv, telefonszolgáltatások. A településre vezető utak minősége kifogásolható. Közvetlen összeköttetés Kecskeméttel nincs, bár régi út tervek vannak, a városba való bejutás rövidítése érdekében, ami, ha elkészülhetne vonzóbb lenne a családok számára, fellendülne a település. Autóbusz járat iskolai tanítási napokon sűrűbben jár, nyáron, és hétvégente a buszjáratok ritkán járnak. Hétvégén a járatok ritkábbak, 2-2,5 óránként indulnak. Tanítási időben a járatok igencsak zsúfoltak. Vasút járatok még ritkábban járnak, alig használják.

II.1.4. Helyi munkaerő-piac helyzete –munkalehetőségek

Az előző évekhez képest már csökkent a munkanélküliek aránya, bár még mindig akadnak. Aki nem helyi vállalkozó, vagy az alkalmazottjaik, Kecskemétre, Kiskunfélegyházára vagy további más településre kell utazni munka miatt.

II.1.5. Helyi intézmények, Civil szervezetek, művelődő közösségek, Helyi nyilvánosság fórumai

Információs központként működik a helyi könyvtár, művelődésház, önkormányzat ahol szórólapokról, plakátokról is tájékozódhatnak a lakosok a helyi ügyekről. A facebook internetes közösségi oldalon néhány egyesületnek is van oldala, illetve a településrészt lakói más egyéb zárt csoportban cserélnek információt egymással. Ezeken kívül két hirdetőtáblán helyezhetnek ki a lakosok és intézmények felhívásokat. A településen hangosbemondóval, a helyi hírmondóval, szórólapokkal értesítik a lakosságot, a Facebookon lévő felületek és Tiszaalpár honlapja mellett.

II. 1.6. Természeti értékek, kulturális örökség

Településünknek több fontos nevezetessége van. „Skanzen: egy Árpád-kori falu rekonstrukciója, Templom-domb: a 18. században barokk stílusban épült katolikus templommal, Vár-domb: egy kora középkori földvár maradványaival. A nyugati és a keleti oldal sáncát viszonylag épen feltárták, a mai felszíntől mérve ez 1,5-2,5 méter magas lehetett. Az ép sáncot két bevágás szakítja meg, mely a délnyugati oldalon található, feltételezések szerint itt lehetett felmenni magába a várba, bár ezt csak ásatással lehetne bizonyítani. A vár észak-déli irányú átmérője kb. 85 méter volt, ez 22 ha területen helyezkedett el. Bronzkori sánc- és várrendszer lehetett. Maga az Árpád-kori vár a 12. századra keltezhető, magát a várat Anonymus is említi (1200 körül). Valószínűleg a tatárjárás után csökkent jelentősége. A faserkezetes rácsos sánctípust vélték felfedezni, mely hasonlított a győr-bácsi és a gyöngyöspatai sánchoz. Maga a sánc alacsony, de meredek dombon terül el, a védelem kizárólag erre támaszkodik, belül nincsenek épületek. Egyes feltételezések szerint maga a vár a 10. század vége óta egy nemesi család, a Kalánok vára lehetett. A várral kapcsolatosan arra nézve, hogy mennyi ideig állhatott fent, és volt használatban a régészeti leletek lehetnek segítségünkre. Ezek szerint a legkorábbi lelet a 12. századból, míg a legkésőbbi a 15. századból való. Jelentőségét minden bizonnyal a tatárjárás miatt veszíthette el. Holtág, alpári rét: Több kilométeren terül el a falu mellett, ma már a Kiskunsági Nemzeti Park része az Alpári-réttel egyetemben, aminek Európa egyik legváltozatosabb madárlelőhelye.”

Épített környezet:

- Jótanács Anyja római katolikus templom (műemlék)
- Várkert és a Szent István utca (védett településszerkezeti rész)
- Szent István római katolikus templom
- Zárdatemplom
- Árpád fejedelem szobra
- Patróna Hungária-szobor
- Nepomuki Szent János-szobor
- II. világháborús emlékművek
- Skanzen
- Nagygyörgy-féle ház

Kulturális örökség:

- Várdomb és környéke
- Kádár Lajos népi író munkássága
- Bársony Mihály (népművészet mestere, tekerős, klarinétos, citerás, hangszerkészítő) munkássága
- Kosárfonás

Turizmus és vendéglátás:

- Skanzen
- Kalandfarm
- madármegfigyelés
- lovasnapok
- horgászversenyek
- Tiszatáj vendéglő (Alkotmány u. 8.)
- Falevél Apartman
- Rigófüty Vendégház (Szent István u. 9)

Közösségek, alkotók:

- Polgárőrség, Lovas polgárőrség
- Alpári Tisza Horgász Egyesület
- Mozgáskorlátozottak Egyesülete
- Tiszaalpári Lovas Egyesület
- Tiszaalpári Sportegyesület
- Tiszaalpári Alkotókezek Egyesület
- Árpád Fejedelem Nyugdíjas klub.
- Nyugdíjas Baráti Kör
- Kádár Lajos Nyugdíjas klub
- Kanalas János kosárfonó népi iparművész
- Kálmán Jánosné üvegfonó
- Zaletnyikné Almási Mária hímzés, riseliő
- Repáruk Dezső tekerőlant-készítő.

- Palatinus Pál – ffaragás

Helyi hagyományok, rendszeres események:

- Tiszaalpári napok
- Országos Tekerőlantos Találkozó
- Tiszaalpári Alkotótábor (TAT)
- Alpárfeszt
- Vőfélytalálkozó

II.1.7 Közösségi interjú

A projekt első lépéseként közösségi interjúkat készítettünk. Melyeket papírformában juttattunk el a lakossághoz, így járulva hozzá a kényelmes otthoni kitöltéshez.

A közösségi interjú 3 kérdés köré épült. Melyek az alábbiak:

- Mit jelent számára itt élni? (Mi a jó az itteni életben? Mi a rossz?)
- Min változtatna és hogyan?
- Ön mivel tudna hozzájárulni a változásokhoz?

30 kérdőívet osztottunk ki a településünkön élő tanárok, óvónők, itt élő meghatározó személyek között stb. Mindenki készséggel állt rendelkezésünkre, és szívesen töltötték ki az interjúkat.

Az interjú első pontja a „Mit jelent számára itt élni? (Mi a jó az itteni életben? Mi a rossz?)” Kérdésre keresett választ. A kitöltők nagy százalékban válaszolták pozitívként, hogy a település fekvése kiváló. E mellett a helyi adottságok természeti értékek lenyűgöző szépsége kapcsolja ide a lakosságot. Előnyként sorakoztatták fel a település biztonságát, csendességét, környezet közelségét, meghittségét, és a nyugalmat. Szó esett a munkahelyek közelségéről a falun belül, bár ezzel arányosan minden kérdőívben megjelenik a munkahely hiány gondja. A „mindenki ismer mindenkit” teória szintén felmerül, mind pozitívként, mind hiányként. A megkérdezettek szinte egyként írták, hogy nemzedékek óta itt élnek, és itt is születtek, számukra ez az igazi otthon. Sajnos a sok pozitívum mellett több negatívum is megjelent. A legnyomósabb pedig a munkahely hiány, a fiatalok elvándorlása, és a számukra nem megfelelően biztosított munkahely, szórakozási, kikapcsolódási lehetőségek (disco, filmvetítések). Említették, hogy a lakosság összetétele főleg idősekből tevődik össze, és ezzel együtt a lélekszám csökken. Hiányolják a gyermekek, fiatalok számára a kikapcsolódási lehetőségeket helyben. Sport és szabadidős tevékenységeket pl.: kajak-kenutás, úszás, tánc, fiatalok klubja, iskola közelében játszótér. Hiányolja a lakosság az üzleteket, boltokat, és amik vannak, azok is hamar bezárnak, az ügyeket Kiskunfélegyházán, vagy a környező településeken lehet intézni. Turizmus fellendülését várják, a Tisza rendbetételét, strand kialakítását, több csoportos hulladékgyűjtést. Több kukát, padot, igényesebb buszmegállót szeretnének az emberek. Az orvosi ügyelet helybeli megoldását szeretnék, akár egy Egészségügyi központ „SZTK” létesítését. A második pont a „Min változtatna és hogyan?” kérdésre kereste a választ.

Nagy százalékban, ugyan azok a gondok, okok, válaszok jelentek meg, mint a fent említettekben. Az üresen álló, de használható épületeket, átalakítani, szórakozási lehetőséget biztosítani bennük. Megjegyezték, hogy egyre több az idegen, kétes alak, a betelepült románok, akik rossz hatással vannak településünkre, és ez is oka lehet az elvándorlásnak. Nem tartják megoldásnak, sőt büntetnék azokat a vállalkozókat, akik nem helyi embereket dolgoztatnak, ezzel hozzájárulva több munkalehetőség teremtéséhez. Nem tartják elégnak a lakosok, hogy csak a nyugdíjasok számára vannak szórakozási lehetőségek biztosítva, a fiatalokkal szemben, hiszen a célnak a fiatalok helyben tartását, és támogatását lenne fontos kitűzni. A harmadik kérdés, arra keresett választ, hogy az adott személy, „Mivel tudna hozzájárulni a változásokhoz?”. Sokan ajánlották fel segítségüket, mind a Tisza parti szemétszedéssel kapcsolatban, a szórakozási lehetőségek kiépítésével kapcsolatosan. Közös értéknek gondolják a jelenlegi helyzet javítását, és a település érdekét segítő dolgokban, szívesen segítenek, programokon tevékenyen részt vesznek/vennének. Személyükkel, munkával, kulturális programok lebonyolításában, különböző hozzájárulásokkal tudnának a változásokhoz járulni. Hagyományőrző rendezvények a Skanzen és a helyi hagyományőrzők segítségével, programokat szervezése. (Ősi Magyar Szer Találkozó, Hagyományőrző Rendezvények, jurtafalu, ősi emlékek felelevenítése, harci bemutatók stb.). Vannak, akik jelenlegi munkájukkal segítik előrébb településünket (pedagógusok, óvónők). Említették mások, hogy eleget tesznek állampolgári kötelezettségeiknek, a közösségi együttélés szabályai szerint élnek. Rendet tartanak a házuk, portájuk és rájuk eső utcaszakaszon. Tevékenyebben látogatnák a település közösségi eseményeit.

Itteni életben pozitív	Itteni életben negatív	Megoldás
Csendes, biztonságos környezet	Munkahely hiány	Munkahelyek létesítése
Család, szülők, ősök generációk óta való itt élése.	Fiataloknak kevés program lehetőség, inkább a nyugdíjasoknak kedveznek.	Program lehetőségek teremtése, disco, filmvetítés, Tisza adottságainak kihasználása: kajakkenuzás, strand kitakarítása, túrázási lehetőségek, skanzen használatával Ősi Magyar Szer Találkozó, Hagyományőrző Rendezvények, harci bemutatók, táncos-zenés multságok, társastánc tanfolyam Művelődési házban előadások stb.
	Kevés szolgáltatás	Ezek fejlesztése, színvonal emelése
Összetartó közösség	Lakosság közönyös	Közösség nagyobb mértékű bevonása a falu életébe

	Központon kívül eső területek köztisztaságával való foglalkozás.	Több hangsúlyt fektetni, a központon kívül eső területekre, és azok rendbetételére. (buszmegállók, kukák, padok rendbetétele takarítása stb.
Közel helyezkednek el a nagyobb városok: Kiskunfélegyháza, Kecskemét, Tiszakécske, Csongrád stb.	Kevés üzlet, azok korai zárása, ügyintézésért átkell menni a környező településekre.	
	Hétvégi orvosi ügyelet hiánya.	„SZTK” létesítése, helyben megoldani az ügyeletet.
	Túlzott szemetelés.	Csoportos szemétszedések szervezése, havi rendszerességgel, nem eldobálni a szemetet!
	Forgalom irányítása iskolai előadási napokon.	Iskolánknál a nagykereszteződésben, forgalomirányító lámpák elhelyezése, gyalogos átkelőknél jelzőlámpák létesítése, a gyerekek biztonságának érdekében, szintúgy az óvodánál

	Forgalom irányítása iskolai előadási napokon.	Iskolánknál a nagykereszteződésben, forgalomirányító lámpák elhelyezése, gyalogos átkelőknél jelzőlámpák létesítése, a gyerekek biztonságának érdekében, szintúgy az óvodánál
	Közösség tájékoztatása. hiányos	Több közösségi program, ezek hangos bemondóval, interneten (Tiszaalpár honlap) való, plakátok szórólapok segítségével való hirdetése.

	Sportolási lehetőség hiánya.	Településünkön adott a futball, kézilabda, lovas egyesület által nyújtott kikapcsolódás lehetősége, amivel csak élni kell! Igényt tart a közösség a Holt ág használatára, amivel településünk nem él. Kajak-kenuzás, csónakázás, túra/sétaútvonal kialakítása a Tisza part mentén stb. Kerékpárút hiánya, Lakitelek, Tőserdő, Nyárlőrinc irányban, mely növelné a települések közötti kapcsolatteremtés lehetőségét.
	Fiatalok elvándorlása, nehéz megélhetés, csökken a lélekszám.	Olyan fejlesztések, melyek munkahelyeket is teremtenek itt helyben, ez nem csak közösséget teremtené, de a falut is fellendítené, tovább képzések helybeni megoldása.
	Kihasználatlan épületek	Ezek bevonása a közösség életben,(ezek bérbeadása) további klubok létesítése, szórakozási, kikapcsolódási lehetőségeket vetne fel, mind a fiatalok, mind a közép korosztály számára.
	Idegen, kétes alakok, külföldi románok betelepülése.	A helyi vállalkozók, ne külföldi román munkásokat telepítsenek be, az üres ingatlanokba, és dolgoztassák őket, hanem az itten Tiszaalpári lakosságból oldják meg a munkaerő igényüket.

Összegezve, a település lakosságát jobban össze kell fogni, tartalmas programokkal, közösség fejlesztő, kovácsoló projektekkel, ami minden korosztály számára csábító lehet. Munkahelyek létesítése, hozzájárulna a fiatalok elvándorlásának megállításához. Emellett szórakozási lehetőséget kellene biztosítani az itt lakók számára nem csak a nyugdíjasokra gondolva. Településünk olyan földrajzi adottságokkal rendelkezik, amelyek eddig kihasználatlanok, Holt-Tisza partját rendbe lehetne tételni, túraútvonalat kialakítani akár Tóserdőig, ezzel is mélyítve a települések közötti kapcsolatot. Az idegen, nem magyar külföldi munkások betelepítésének megállítása, helyi munkaerő alkalmazása. Orvosi ügyelet helybeni megoldása hétvégenként, üzletek, boltok létesítése. Tenni az ellen, hogy az élet ne álljon meg minden héten péntek délután, semmi sem elérhető hétvégén, ezért autóba kell ülni és máshol kell ügyeket intézni, kikapcsolódni. A helyi lakosság jelezte, hogy szívesen részt vennének a különböző rendezvényeken, segítenének, hozzájárulnának Tiszaalpár előre lépésben. Sajnos eddig is nehéz volt megmozdítani a helyieket, remélem, idővel ez változni fog, és felismerik, hogy céljaink közösek, és településünkön ezzel elindul valamilyen fejlődés, fellendülés.

II. 1.8. Közösségi beszélgetések

A közösségi beszélgetéseket a program megvalósításán dolgozó szakmai vezető Ivicz Netta és a közösségfejlesztő Gulyás Anikó bonyolította le. Nagy segítségünkre voltak az események hirdetésében és a beszélgetések résztvevőinek meghívásában a helyi dolgozók. A közösségi beszélgetéseket általában a településeken működő önkormányzatokban, művelődésházakban tartottuk. Minden településen havonta 1 alkalommal tartottunk beszélgetést. A beszélgetések során a településeken már lezajlott közösségi interjúk eredményeinek és tapasztalatainak ismertetése és megvitatása mellett az alábbi kérdésekkel kezdeményeztük a közös gondolkodás megindulását: Milyen már meglévő, működő, alappal rendelkező közös munkájuk, tevékenységük, folyamatuk érett meg a fejlesztésre, bővítésre, korrekcióra, irányváltásra? Milyen teljesen új dolgot tudnának elképzelni a közösségük életében? A beszélgetések során azon túl, hogy felelevenítettük az előző beszélgetéseken elhangzottakat, igyekeztünk közösen kijelölni témát, és azt körül járni több oldalról. Emellett megbeszéltük, hogy a szélesebb körű közösségi felmérés kérdőívében milyen kérdések szerepeljenek majd. Átlagosan 15 főt jelent meg alkalmanként, melyekről minden alkalommal fotódokumentáció és jelenlétiív készült. Az elért eredményekkel elégedettek lehetünk, hiszen minden alkalommal tevékeny, a közösségükért tenni akaró és a későbbiek folyamán jól hasznosítható javaslatokat megfogalmazó embereket ismertünk meg.

II.1.9. Községi felmérés

A községi felmérés során a szakmai vezető Ivicz Netta és a községfejlesztő Gulyás Anikó koordinálásával, a községi tervezés korábbi szakaszában megfogalmazott témákat magában foglaló, tételből álló kérdőíveket juttattuk el a településen élőknek. Összesen 250 darab kérdőívet osztottunk szét Tiszaalpáron

-250-ből 114darab kérdőívet juttattak vissza a kitöltők.

-A válaszadók közül 60 fő nő és 54 férfi.

-A megkérdezettek 31,6%-a 40 és 59 év közötti.

-A megkérdezettek 31,6%-a szakmunkásképzőt végeztek.

-A megkérdezettek 52,6%-a születésük óta itt él.

-A 114 válaszadó közül 39 fő nagyon szeret, míg 65 fő szeret Tiszaalpáron élni.

Községi felmérés összegzése:

Hogy miért szeretnek az emberek Tiszaalpáron élni? A legtöbben azért mert nyugodt, szép, kellemesnek tartja a környezetét. A településhez köti őket a család, rokonság és a barátok.

Hogy mit mutatnának meg az ideérkező vendégeknek? A legtöbben a Várdombot, Holt-Tiszát és a Skanzent.

A településen a legjelentősebb rendezvények Mihály napi vásár, szüreti bál, gobelin kiállítás, gyermeknapi horgászverseny.

A válaszadók szívesen vennék, ha több koncert, sport és gasztronómiával kapcsolatos rendezvények lennének. Ezekhez leginkább önkéntes munkával (65fő), szakmai tanácsokkal (47fő), illetve anyagi támogatással, vagy egyéb tárgyi adománnyal (4fő) tudnának hozzájárulni.

A településen legtöbben a helyi újságból (61fő) és a községi oldalakról (61fő), szomszédtól (39fő), szórólapokról (30fő), hirdetőtáblákról (13fő), lakossági fórumon (5fő), weboldal (5fő), egyéb helyről: boltban (1fő).

A válaszadóknak 30,7%-ának van tovább adható tudása háztáji kertészkedés területen, 21,6%-ának számítógépes ismeretek területen, 19,3% állattartással kapcsolatos tudását szeretné tovább adni.

Népi mesterség: 3,4% agyagozás, 1,14% szövés területén van tovább adható tudása.

A település lakosai a felmérés alapján, igényt tartanak tankatalógus és falukönyv elkészítésére, és a helyi értékék feltárására is.

II. 1.10. Községi akciók, tevékenységek, események, programok és folyamatok megvalósítása Tiszaalpáron

a) Községi akciók, tevékenységek és események:

- Községek szomszédolása (Szomszédoló)

b) Programok, folyamatok:

- Tankatalógus készítése

- Helyismereti, helytörténeti dokumentumok gyűjtése, feltárása

- Tanulókörök szervezése

c) Részvételi fórumok megrendezése, a helyi nyilvánosság fejlesztése:

- Beszélgetések

d) Községi információs pont kialakítása és működtetése

II.2.1. Lakitelek bemutatása

Lakitelek ötödfélezer lakosú nagyközség Kecskeméttől és Kiskunfélegyházától egyenlő távolságban a Tisza partján. Mai területe Kecskeméthez tartozó puszták egyesítésével alakult ki 1949-50-ben. E külterületi lakott helyek: Felsőalpár, Kisalpár, Oncsa-telep, Árpádszállás, Szikra, Kapásfalu voltak. A település komoly történelmi múlttal rendelkezik, hiszen földrajzi elhelyezkedése olyan, hogy az írott emlékek előtti korok emberei is szívesen telepedtek meg ezen a vidéken. A legkorábbi régészeti leletek a rézkorból, a bodrogkeresztúri kultúra népeitől valók, ezek nyomán állíthatjuk, hogy a Kr.e. III. évezred tájékától élnek itt emberek. A későbbi műveltségek leletei nagyobb számban a milleniumi ásatások, valamint a XIX. század végének nagy vasútépítési munkálatai nyomán kerültek felszínre. Megtalálhatók közöttük a bronzkori zóki kultúra, a vaskori kelta népesség, valamint a szarmaták, germánok, avarok s honfoglaló őseink emlékei is. Anonymus, III. Béla királyunk jegyzője Árpád hadai felvonulási területként említi vidékünket. Erre vezethető vissza az a törekvés, hogy a törzsszövetséget vezérlő fejedelem emlékét megörökítsék eleink. Így kapta a Tőserdő melletti terület jó évszázada az Árpádszállás nevet. A falu földjét I. Géza királyunk oklevele említi először. A garamszentbenedeki apátság 1075-ben kelt alapító levelében olvashatjuk, hogy itt volt a Tisza partján a királyi ménes itatója, s szőlőskertek is zöldelltek vidékünkön. Ezen oklevél említi az első név szerint ismert lakost, Bocz udvarnokot, aki testvérével az apátság halastavait, s a ménes itatóját őrizte. Az okirat Felsőalpárnak nevezi ezt a földet. A Lak elnevezés először 1488-ban fordul elő oklevélben, egy határjárás alkalmával szerepel Alsóalpár, Szentkirály és Szentlőrinc települések neve mellett. A váci egyházmegye névtára, valamint a Lázár-deák féle XVI. század elejéről való térkép is templomos faluként örökíti meg Felsőalpárt. Szabó Kálmán ásatásai nyomán halászfalu maradványai kerültek elő a 44-es számú főútvonal mellől. A török hódoltság korából számos feljegyzés maradt azokról az adófizetőkről, akik e területen éltek. A defterek tanúsága szerint a XVI. században nem néptelenedett el Felsőalpár, hanem még gyarapodott és gazdagodott is népessége. A defterdárók közel 40 családot írtak össze, a lakosok teljes száma 150-200 fő lehetett. A Kecskemét környéki falvak pusztulása a 15 éves háború idején következett be. Abban az időben a törökök és tatár segédcapataik többször is végigrabolták a Duna-Tisza közét. Olyan nagy volt a pusztítás, hogy Szegedtől Pestig csak három lakott hely maradt: Kecskemét, Nagykőrös és Cegléd. A háborút túlélő lakosok a Tisza ártéri mocsárvilágában vagy Kecskeméten találtak menedéket. A "hírös város" ügyes birtokpolitikát folytatott, a török hatóságoktól bérbe vették a város környéki pusztákat. Ekkor került Lakitelek területe is a város kezére.

(forrás: <https://www.lakitelek.hu/index.php/koezmveldesi/helytoertenet-sp-1014482715/lakitelek-toertenete>)

II.2.2. Népeség adatok

2011-es népszámlálás során a lakosok 89,4%-a magyarnak, 0,2% cigánynak, 0,8% németnek, 0,2% romának, 0,2% szerbnek mondta magát (10,5% nem nyilatkozott; a kettős identitások miatt a végösszeg nagyobb lehet 100%-nál). A vallási megoszlás a következő volt: római katolikus 51,2%, református 11,4%, evangélikus 0,3%, görögkatolikus 0,1%, felekezeten kívüli 13,3% (22,7% nem nyilatkozott). 2018-ra a lakosság száma 4547 fő.

II.2.3. Helyi infrastruktúra (közszolgáltatások, telefon, internet, közlekedés)

A település infrastrukturális ellátottsága kifogástalan. A település – 1-2 utca kivételével - le van aszfaltozva. A településen elérhetőek az internet, tv, telefonszolgáltatások. A településre vezető utak minősége megfelelő. Közvetlen összeköttetés Kecskeméttel a 44-es főúton át vezet, ami nagyban segíti a nem helybéli munkavégzőket, a nagycsaládosok hamarabb költöznek ide, mivel a város közel van. Autóbusz járat iskolai tanítási napokon sűrűbben jár, nyáron, és hétvégente a buszjáratok ritkán járnak. Hétvégén a járatok ritkábban indulnak. Tanítási időben a járatok igencsak zsúfoltak.

II.2.4. Helyi munkaerő-piac helyzete –munkalehetőségek

Az előző évekhez képest csökkent a munkanélküliek aránya. Vannak munkahelyek, de a legtöbbért utazni kell a közeli városokba.(Kecskemét, Kiskunfélegyháza, Szentkirály, stb.)

II.2.5. Helyi intézmények, Civil szervezetek, művelődő közösségek, Helyi nyilvánosság fórumai

Információs központként működik a helyi könyvtár, művelődésház, önkormányzat ahol szórólapokról, plakátokról is tájékozódhatnak a lakosok . A Facebook internetes közösségi oldalon több egyesületnek is van oldala, illetve a településrész lakói más zárt csoportban cserélhetnek információt egymással. Ezeken kívül hirdetőtáblán helyezhetnek ki a lakosok és intézmények felhívásokat.

A településen, a helyi hírmondóval, szórólapokkal értesítik a lakosságot, a Facebookon lévő felületek mellett.

II.2.6. Természeti értékek, kulturális örökség

- Római katolikus plébánia
- Református templom
- Népfőiskola
- Tősfürdő – Lakiteleki Termálfürdő: Az itteni víz alkálihidrogén-karbonátos gyógyvíz, amely összetételénél fogva alkalmas vegetatív idegrendszeri zavarok és mozgásszervi megbetegedések kezelésére, illetve baleseti rehabilitációra. Hat medence, egy csúszda és sok kényelmet biztosító szolgáltatás üzemel.
- Kiskunsági Nemzeti Park része: Tőserdő

II.2.7. Községi interjú

A projekt első lépéseként közösségi interjúkat készítettünk. Melyeket papírformában juttattunk el a lakossághoz, így járulva hozzá a kényelmes otthoni kitöltéshez.

A közösségi interjú 3 kérdés köré épült. Melyek az alábbiak:

- Mit jelent számára itt élni? (Mi a jó az itteni életben? Mi a rossz?)
- Min változtatna és hogyan?
- Ön mivel tudna hozzájárulni a változásokhoz?

A Kitöltők készséggel álltak rendelkezésünkre a 30 kérdőívből mind a 30 visszakérült. A kitöltők nagy részben tökéletes lakóhelyként emlegetik Lakiteleket. Itt élnek évek óta, itt nőttek fel, ide járnak a gyerekeik óvodába, iskolába, ide kötik őket a nagyszülők, szülők. Vannak páran, akik Tiszakécskéről költöztek át, de nem bánták meg, és tiszta szívvel mondják, hogy Lakitelek az ő „otthonuk”.

„Mit jelent számára itt élni?”

Nagy arányban a helybeli munkahely elhelyezkedést sorolták fel válaszként, amit követett az óvoda, iskola, gyógyszertár, posta, takarékszövetkezet, boltok, pékségek, állatorvos helybeli elérhetősége, mint pozitív és jó dolog az ő életükben, mivel nem kell más településekre átutazni ezek miatt. A lakosokat örömmel tölti el a település fejlődése, Tőserdő és a Tisza közelsége, bár ezt úgy érzik, elhanyagolják. Jobban kéne törődni a tisztasággal, a tőserdei túra útvonalat jobban rendben tartani, gondoltak itt a kidőlt fákra, a strandrészt rendbetételére, hogy fürdőzésre is alkalmas legyen, ezzel fellendítve kicsit a látogatottságot. Vannak, akik még több programot szerveznének, ezzel kedvezve a fiatalok számára, akár a településen belül, akár a Tőserdőre gondolva. Hiányolják a munkahely lehetőségeket a fiatalok számára, amivel helyben lehetne tartani Őket, megszüntetve az elvándorlást. Pozitívként felsorolták, hogy jó a közösség, mindenki ismer mindenkit, családias a hangulat. A közlekedés is tökéletes, buszok, vonatok sűrűn járnak. Sok a fejlesztés, és fejlődik a település. Szükségük van több szórakozási lehetőségre, munkahelyre. Több programot is szeretnének az itt élők. Vannak, akik hiányolják a modern orvosi rendelőt, postát. Jó lenne, ha nem lennének már földesutak, lehetne kerékpárút, több virágos, zöld terület. „Inkább legyen kevesebb községi program, de színvonalasabb műsorok” írta egy kitöltő.

„Min változtatnának és hogyan?”

Szeretnék a szociális és civil szervezetek lehetőséghez mért támogatását. Iskolakezdésnél tanszerekkel vagy tanszervásárlás támogatással könnyíteni a rászorulókon, nagy családokon. Van, aki a pártatlan hozzá állásával járul hozzá a közösség összetartásához. Említik, hogy az utóbbi 10-20 évben nem fejlődött a falu a környező településekhez képest. „Tósfürő” fejlesztését javasolják, több munkahely létesítése mellett. A kitöltők között, található olyan is, aki nem hosszú távra tervezi az itteni életét, indokai, hogy nincs szórakozási lehetőség a fiatalok számára, hivatali ügyek elintézésére nincs lehetőség, hiányoznak a kapcsolódási lehetőségek is.

„Ön mivel tudna hozzájárulni a változásokhoz?”

Sokan kisembernek tartják, magukat ahhoz, hogy véleményt formáljanak. Többen és többet vennének részt a községi programokon, mint résztvevő, segítő vagy épp néző. Szeretnék jobban összefogni a közösséget, és erre mindenki nyitott és próbálnak tenni érte. Tisztán tartják házuk táját, amit elvárnak másoktól is, részt vennének közös faluszépítéseken, virágültetésen stb.

Pozitívum	Negatívum	Megoldás
Összetartó közösség, mindenki ismer mindenkit.	Kettészakadt közösség.	Nézeteltérések, félretétele, a közösség összetartásra való ösztönzése.
Helyben intézhető ügyek, sok kedvező üzlet, bolt.	Ezen felsorolt dolgok mellett, még hiányosságokat éreznek. Több üzletet, nagyobb szupermarketet, orvosi rendelőt, postát szeretnének a lakosok.	Az adott lehetőségekhez képest, bővíteni a települést az igények szerint. Ezzel új munkahelyeket teremtvé.
Tóserdő, Tisza közelsége, csendes, nyugodt környezet, friss levegő. Tósfürdő.	Ezek elhanyagolása, kihasználatlansága. Holt-Tisza strandrészének használhatatlansága.	Turizmus fellendítése, említett helyek rendbetétele, kitakarítása. Túravonalak feljavítása, ezzel több kirándulási lehetőséget teremtvé. Tósfürdő bővítése, újítása, csalogatható lehet az emberek számára. Holt-Tisza partján újra kialakítani a szabadstrand részt.

Sokan tervezik itt a jövőjüket a fiatalok közül.	Friss diplomások számára kevés a lehetőség. Nincs szórakozási lehetőségük sem. Munkahely hiány!	Pályakezdőket támogathatná az Önkormányzat, akár pályázat útján, ezzel is maradásra bírva őket. Fiatalok számára programokat adni, ami vonzza, és itt tartja őket, hiszen nagyban függ Tőlük a település jövője. Akár gyártósorok, üzemek, csomagolók stb. létesítése.
Bűnözések, bűncselekmények aránya igen kevés, mely nagyon sokat jelent lakosságnak.	Nincs helyi rendőrség.	Helyi rendőrség létesítése, fokozná a biztonságot, és újabb munkahely lehetőség nyílna.
	Sok a nem magyar nemzetiségű munkás.	Helyi erőből megoldani a munkavégzést, ezzel is támogatva a falubelieket, ezzel munkahelyet biztosítva.
	Programok szervezése, hiánya minden korosztály számára.	Több közösségi program szervezése, mellyel jobban össze lehet fogni a falubelieket. Rendezvényház vagy Sportcsarnok létesítése.

	Parkok, zöld területek nem megfelelő gondozása, ezzel rontva a település összképét.	Ezek rendszeres, megfelelő rendbetétele, öntözése, növények gondozása, nem elhanyagolása, akár közösség összekovácsoló programként faluszépítési projekt keretein belül is szolgálhat. A rendszeresen használatban lévő helyekre (buszmegállók, vonatállomás) fokozott figyelmet kellene szentelni.
	Egyéb (nem oktatási intézmények) támogatásának hiánya.	Oktatási intézményeken kívül, a szociális és civil szervezetek támogatása a kormány lehetőségeihez mérten. (Pl.: nagycsaládos egyesület, karitatív egyesületek). Rászorulóknak tartós élelmiszert, játékot gyűjteni. Nagycsaládosokat iskolakezdekori tanszerekkel támogatni, akár tanszervásárt tartani.
	Sok földesút. Kerékpárút hiány.	Út problémák megoldása, lehetőségekhez mérten. Kerékpárutak létesítése.
Viszonylag sok községi program.	Ezek színvonala kifogásolható.	Kevesebb községi program, de színvonalasabb műsorok.

Mindent összegezve, a legfontosabb a közösség összefogása, a széthúzások, ellenségeskedések megfékezése, mivel ez nem építi a települést. Fiatalok támogatása, munkahelyek létesítése, üzletek, boltok, modern orvosi rendelők, szórakozóhelyek nyitása, mind a település fellendítéséhez vezethet. Úthálózat javítása, parkok, Tőserdő, Holt-Tisza rendbetétele, turizmus beindítás

II.2.8. Községi beszélgetések

A községi beszélgetéseket a program megvalósításán dolgozó községfejlesztő Ivicz Netta és a szakmai vezető Gulyás Anikó bonyolította le. Természetesen, ahogyan a községi interjúk esetében is, most is építettünk a helyi kapcsolattartók aktív közreműködésére a beszélgetések helyszínének és időpontjának szervezésében. Továbbá nagy segítségünkre voltak az események hirdetésében és a beszélgetések résztvevőinek meghívásában is. A községi beszélgetéseket általában a településeken működő Önkormányzatokban, művelődésházakban tartottuk. Minden településen havonta 1 alkalommal tartottunk beszélgetést. A beszélgetések során a településeken már lezajlott községi interjúk eredményeinek és tapasztalatainak ismertetése és megvitatása mellett az alábbi vitaindító kérdésekkel kezdeményeztük a közös gondolkodás megindulását: Milyen teljesen új dolgot tudnának elképzelni a községük életében? A beszélgetések során azon túl, hogy felelevenítettük az előző beszélgetéseken elhangzottakat, igyekeztünk egy-egy jellegzetes témát közösen kijelölni, és azt körül járni több oldalról. Emellett megbeszéltük, hogy a szélesebb körű községi felmérés kérdőívében milyen kérdések szerepeljenek majd. Fontos volt, hogy a beszélgetéseken olykor részt tudott venni a település Polgármester Asszonya is, aki sok esetben azonnal válaszolni tudott a felmerült kérdésekre. Átlagosan 15 főt jelent meg alkalmanként. Adódtak kezdeti nehézségek de, az elért eredményekkel elégedettek lehetünk, hiszen minden alkalommal tevékeny, a községükért tenni akaró és a későbbiek folyamán jól hasznosítható javaslatokat megfogalmazó embereket ismertünk meg.

II.2.9. Községi felmérés

Összesen 200 darab kérdőívet osztottunk szét Lakiteleken.”

-200-ból 68 darab kérdőívet juttattak vissza a kitöltők.

-A válaszadók közül 58 fő nő és 10 fő férfi.

-A megkérdezettek 36,8%-a 40 és 59 év közötti.

-A megkérdezettek 44,1%-a középiskolát végeztek.

-A megkérdezettek 45,6%-a születésük óta itt élnek.

-A 68 válaszadó közül 36 nagyon szeret, míg 22 szeret Lakiteleken élni.

A községi felmérés összegzése:

Hogy miért szeretnek az emberek Lakiteleken élni? A legtöbben, azért mert itt született, család és a rokonság is itt lakik, szép hely, jó levegő, csendes, nyugodt környék, Tóserdő és a Tisza közelsége.

Hogy mit mutatnának meg az ide érkező vendégeknek?

-Pulai gyűjtemény

-Sziget növényvilága

-Népfőiskola

-Pálinkaház

-Tósfürdő

A településen a legjelentősebb rendezvények őszi köszöntő, falunap, szüreti felvonulás.

A válaszadók szívesen vennék, ha több sportesemény, kisgyermekes program, lovassport, könnyűzene és koncertek lennének. Ezekhez leginkább önkéntes munkával (49 fő), szakmai tanácsokkal (17 fő), illetve anyagi támogatással, vagy egyéb tárgyi adománnyal (2 fő) tudnának hozzájárulni. A településen legtöbben közösségi oldalakról (40 fő), helyi újságból (38 fő), szórólap (29 fő), hirdetőtáblákról (20 fő), lakossági fórum (19 fő), weboldal (16 fő), szomszéd (11 fő), egyéb helyről: család, ismerősök, barátok.

A válaszadóknak 16,3%-ának van tovább adható tudása sütés-főzés területén, 10,8%-ának háztáji kertészkedés területén, 8,8%-a állattartás, számítógépes ismeretek 4,08%, sport ezen belül 2,04% labdarúgás, 0,68% ping-pong, 0,68% síelés, 0,68% úszás. Népi mesterség 2,04% kézimunka, nyelvtudás 0,68% angol, francia, egyéb területen 1,36% szabás-varrás, 0,68% pénzügyi ismeretek.

II. 2.10. Községi akciók, tevékenységek, események, programok és folyamatok megvalósítása Lakiteleken

a) Községi akciók, tevékenységek és események:

- Községek szomszédolása

b) Programok, folyamatok:

- Tankatalógus készítése

- Helyismereti, helytörténeti dokumentumok gyűjtése, feltárása

- Tanulókörök szervezése

c) Részvételi fórumok megrendezése, a helyi nyilvánosság fejlesztése:

- Beszélgetések

d) Községi információs pont kialakítása és működtetése

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

II.3.1. Nyárlőrinc bemutatása

Nyárlőrinc területén a bronz-korban is volt élet. 1984-ben végzett ásatások során a bronz-korból származó koponyarészt és avar-kori leletet is találtak – egy lovas avar vitéz csontvázát. Nyárlőrincnek hét évszázadra visszatekintő írásos emlékei vannak. Nyárlőrinc Szent Lőrinc tiszteletére szentelt templomról kapta nevét a XIII. században. Első írásos említése 1354-ből való, I. Lajos király adománylevelében szerepel a Zenthlewryncz név. Mária Királynő 1392-ben kelt levelében a falu birtokosainak pallos jogot adományozott. Egy 1488-ból származó oklevélen olvasható a Szentlőrinci kisnemesek neve. Lázár deák térképén, mely 1528-ban készült, a falu neve fel van tüntetve. A XVI. század második felében török fennhatóság alá kerül a település. Az akkori adóösszeírások szerint 1546 és 1590 között az itt élő családok száma 17 és 45 között változott. A reformáció idején a református hitre áttért lakosság a török megszállás és a török kiűzésével együtt járó hadjáratoknak esett áldozatul. A falu elnéptelenedett, lakói a közeli mezővárosba, Kecskemétre költöztek be. Magukkal vitték a szentlőrinci gyülekezet 1644-ben Tar Illés által készített Úrasztali poharát, mely a Duna-melléki Református Egyházkerület Egyházművészeti Múzeumában található. Ez a templom egyetlen fennmaradt liturgikus tárgya. A XVII. század végén pusztulásnak indult templom falai még évszázadokig álltak. Az 1853-ban megjelent Magyarország és Erdély képekben című könyvben még a torony 7 méter magas volt. Szentlőrincet pusztította a török, járványok és a tűzvész. I. Leopold által 1668-ban kiadott védlevelé következtében kezd visszatérni az élet a pusztába. I. Rákóczi Ferenc a területet 1676-ban részbirtokként zálogba adta Koháry István bárónak. A Koháry nevet a Szentlőrinc névhez kapcsolva a falu új neve Koháry-Szentlőrinc. Gróf Koháry István hadvezér országbíró és költő, 1649-től 1731-ig élt. Az utolsó Koháry Ferenc gróf hercegi címet kapott, leányát német gróf vette feleségül, Szász-Koburg Góthai Ferdinánd, így lett a falu 1907-ig német birtok. 1872-es helység névtárban mint önálló Község szerepel. 1880-ban Alpárhoz csatolják, majd 1892-ben újra önálló település lesz. Az 1896-ban átadott vasútvonal segítségével Koháry-Szentlőrinc közvetlenül bekapcsolódik az ország vérkeringésébe. A földterületek nagy bérlok kezébe kerültek, 2000-2500 holdas területekkel. 1922-ben a letelepülők ingyen házhelyeket kaptak. Megindul a szőlőtelepítés, így a szőlő termelés hagyománnyá válik a lakosság körében. A község katolikus templomát 1924-ben kezdték el építeni. A plébánia épületét 1942-ben adják át. Szentlőrinc-pusztta első iskoláját Kecskemét város állította 1855-ben, az iskola 1863-ig működött. Az oktatás 1886-ban indult újra, legidősebb Buzás János tanító tevékenységével, aki munkásságával megalapozta a Szentlőrinci népoktatást. A Honfoglalás ezer éves évfordulójára építették az első korszerű iskola épületet a mai napig Buzás iskola néven emlegetett iskolát. 1913-ban kezdődött a népoktatásban a második „Buzás korszak”, az ifjabb Buzás János megkezdte tanítói tevékenységét és édesapját is túlszárnyalta, 45 éven keresztül munkálkodott Nyárlőrinc lakosainak érdekében. A lakóházak száma gyors növekedést mutat. 1945-ben 42 ház, 1950-ben 50, 1960-ban 254 ház állt. A teljes önállóságot 1950-ben kapta meg, a falunak ekkor alakult meg önálló képviselőtestülete és kapta új nevét: Nyárlőrinc. (forrás: <https://www.nyarlorinc.hu/index.php?page=menupont&oldal=155&hider=155&nyelv=hu>)

II.3.2. Népeség adatok

A 2011-es népszámlálás során a lakosok 89,7%-a magyarnak, 0,6% németnek mondta magát (10,1% nem nyilatkozott; a kettős identitások miatt a végösszeg nagyobb lehet 100%-nál). A vallási megoszlás a következő volt: római katolikus 65,5%, református 10,3%, evangélikus 0,3%, görögkatolikus 0,1%, felekezeten kívüli 5,1% (17,7% nem nyilatkozott). 2018-ra a lakosság száma 2332 fő.

II.3.3. Helyi infrastruktúra (közszolgáltatások, telefon, internet, közlekedés)

A település infrastrukturális ellátottsága megfelelő. A település jórészt le van aszfaltozva. A településen elérhetőek az internet, tv, telefonszolgáltatások. A településre vezető utak minősége megfelelő. Kecskemétet a 44-es főútvonalon alig fél óra alatt meg lehet közelíteni. Ez hozzájárulhat, és szimpatikusabb az ideköltözőknek, hiszen munkahely megközelítése miatt sem kell aggódni. Közel a nagyváros, mégis nyugodt csendes környezetben élhetnek az emberek. Autóbusz járat iskolai tanítási napokon sűrűbben jár, nyáron, és hétvégente a buszjáratok ritkán járnak. Hétvégén a járatok ritkábban indulnak. Tanítási időben a járatok igencsak zsúfoltak. Vonatközlekedés jónak mondható.

II.3.4. Helyi munkaerő-piac helyzete –munkalehetőségek

Az előző évekhez képest csökkent a munkanélküliek aránya. Vannak munkahelyek, de a legtöbbért utazni kell a közeli városokba.

II.3.5. Helyi intézmények, Civil szervezetek, művelődő közösségek, Helyi nyilvánosság fórumai

Információs központként működik a helyi könyvtár, művelődésház, önkormányzat ahol szórólapokról, plakátokról is tájékozódhatnak a lakosok. A Facebook internetes közösségi oldalon településrész lakói több zárt csoportban cserélhetnek információt egymással. Ezeken kívül hirdetőtáblán helyezhetnek ki a lakosok és intézmények felhívásokat. A településen, a helyi hírmondóval, szórólapokkal értesítik a lakosságot, a Facebookon lévő felületek mellett, a település honlapján is.

II.3.6. Természeti értékek, kulturális örökség

A község elhelyezkedésére, táji-, természeti adottságaira a turizmus, mint gazdasági ágazat nem jellemző. A település idegenforgalmi kínálatai között elsőként, a település központjában található Árpád-kori templomromot említhetnénk, a feltárt alapfalainak történelmi romkertté alakítása a 2000. évi millenniumi évforduló tiszteletére történt. Helyreállításával a megye harmadik középkori templommaradványa (a mizsei és a soltszentimrei után), és az ország jelentős kulturális értéke. Természeti értékei között említhető a község jelentős méretű erdőterülete (1697 ha) – amelyet akác, nyár, fenyő és tölgy alkot –, legvonzóbb része a III. körzetben található őstölgyes. A vadászat kedvelői így a környező erdőállomány területén hódolhatnak szenvedélyüknek. (forrás: <https://hu.wikipedia.org/wiki/Ny%C3%A1rl%C5%91rinc>)

II.3.7. Közösségi Interjúk

A projekt első lépéseként közösségi interjúkat készítettünk. Melyeket papírformában juttattunk el a lakossághoz, így járulva hozzá a kényelmes otthoni kitöltéshez.

A közösségi interjú 3 kérdés köré épült. Melyek az alábbiak:

- Mit jelent számára itt élni? (Mi a jó az itteni életben? Mi a rossz?)
- Min változtatna és hogyan?
- Ön mivel tudna hozzájárulni a változásokhoz?

A nyárlőrinci közösség igen összetartó, ezt a kitöltők majdnem 100%-a megemlíti. A nyugodt környezet csendes, az emberek összetartása, mind hozzájárul a falusi élet pozitívumához. Mindenki ismer mindenkit, ez jó és rossz is egyben. Nemzedékek élnek itt, már évek, évtizedek óta. Mindenki jó szívvvel beszél a településről, de felmerülnek azért hiányosságok. A lakosság igényt tart egy helyi pénzügyi intézet üzemeltetésére, mivel ez jelenleg nem áll rendelkezésükre. Kecskemét közelsége szintén pozitívum, viszont megnehezíti a bejutást a vonat és busz járatok hiányos közlekedése. Egy megadott idő után például este, már alig, vagy nem is lehet bejutni a városba, esetleg a városból Nyárlőrincbe. Fejlesztenék a buszmegállókat, és az eddig ki nem használt lehetőségek keresésére ösztönzik továbbra is a település vezetőit, lakosait. Szeretnék a fiatalok és számára több szórakozási lehetőséget, programot. Az egész közösség számára pedig több közösségi programot kellene szervezni, a fiatalok helyben maradására pedig hangsúlyt fektetni. Az itt élők látják a település fejlődését, bíznak benne, hogy ez töretlenül halad tovább. Dicsérik a falu vezetőit is. Jó, hogy megtalálhatóak és élnek még a népi hagyományok, a régimódi magyar élet megnyilvánulásai. Hátránynak tekinthető, hogy elég kevés a helyi munkalehetőség, e mellett a szabadidős tevékenységekre rendelkezésre álló hely. Egészségügy gyökeres változtatását is szükségesnek tartják. A közbiztonság nagyon jó, ebben nagy szerepet játszanak a helyi polgárőrök. A község érdekében mindenki hajlandó az összefogásra.

A zárt közösség nagyobb védelmet biztosít az emberek számára. Néhányan hátrányát érzik annak, hogy „mindenki ismer mindenkit” , mivel rosszindulattal elferdítik a valós információkat, és így helytelenül adják tovább. Nyugdíjasok, több figyelmet szeretnének, e mellett elégedettek a sok közösségi élménnyel, tiszta friss levegővel, csendes, sok baráttal, és a heti rendszerességgel megrendezett kártya délutánokkal.

„Min változtatna és hogyan?”

Közterek tovább szépítését, virágosítását említik a lakosok. Felmerült egy ötlet miszerint versenyt lehetne hirdetni a „legszebb virágoskert” néven, akár veteményes, vagy pihenőkert kategóriában.

A használaton kívül álló, romos épületek tulajdonosait valamilyen módon ösztönözni kellene azok rendbetételére vagy eladására. Több munkalehetőséget kellene teremteni, a helyi leendő vállalkozásokat pedig támogatni kellene. A programok színesednek és egyre több is van, de ebből kevés a fiatalok számára szóló, ha a fiatalság szórakozni szeretne, a városba kell emiatt utazni. Helyben kellene megoldani a szórakoztatásukat, rendezvény termeket, vagy akár rendezvényházat létesíteni. Több sportolási és tanulási lehetőséget igényelnek. Különböző kulturális programokat lehetne szervezni. Teret adni a különböző művészeti ágaknak (film, zene, festészet stb.). Ipari park létesítésére is felmerült az igény. Lehetne a környező településekkel összefogva hétvégi napokon egy esti buszjárat, hogy a programokon egyszerűbben részt lehessen venni. Az egészségügyben és oktatásban a körülmények javítására merült fel igény.

„Ön mivel tudna hozzájárulni a változáshoz?”

A lakosság nagy része, a saját munkájával, a közösség összefogásával, akár csekély pénzüsszeggel is támogatná a település további szépítését, fellendülését, fejlődését.

Pozitívum	Negatívum	Megoldás
Összetartó közösség	„Pletyka” terjedése, kialakulása, gyorsabb,	

	ez kellemetlenségekhez vezet.	
Megtalálhatóak és élnek még a népi hagyományok, a régimódi magyar élet megnyilvánulásai.		
Közbiztonság kiemelkedően jól működik.		
Kecskemét közelsége.	Buszok, vonatok hiányos közlekedése. Hétvégén és esti órákban a település alig megközelíthető, ugyan így Kecskemét is.	További járatok menetrendbe való beszállása.
Heti megrendezéssel kártya délutánok.	Nyugdíjasok a figyelmet hiányolják.	További szórakozási lehetőségek teremtése számukra.

Friss levegő, csendes, nyugodt környezet.		
	Bankolási lehetőség hiánya	Helyi pénzügyi intézet létesítése.
	Kevés helyi vállalkozó, termelő.	Kezdő vállalkozók, termelők támogatása.
	Kevés szórakozási lehetőség minden korosztály számára.	Rendezvényház létesítése. Szórakozási lehetőségek bővítése. Rendezvények színvonalának növelése, ezek mennyiségének emelése.
	Kevés szakember	Ezeknek lehetőséget adni, megteremteni számukra a munkahelyet, (cipész, ács stb.)

Összegezve, a település jó fekvésű, a nagyváros közelsége a lakosok számára fontos, de így is egy jól összetartó közösség tudott kialakulni egy csendes zajmentes környezetben. Több hiányosság is felmerült, melyek megoldásra várnak, sajnos a közösség fejlesztés projekt nem mindenre tud segítséget. A szórakozási lehetőségek növelése, a közösség összetartása, fiatalság megtartása, idősekre fordított figyelem növelése az elsődleges, amelyekre próbálunk megoldásokat keresni.

II. 3.8. Községi beszélgetések

A községi beszélgetéseket a program megvalósításán dolgozó községfejlesztő és a szakmai vezető bonyolította le. Természetesen, ahogyan a községi interjúk esetében is, most is építettünk a helyi kapcsolattartók aktív közreműködésére a beszélgetések helyszínének és időpontjának leszervezésében. Továbbá nagy segítségünkre voltak az események hirdetésében és a beszélgetések résztvevőinek meghívásában is. A községi beszélgetéseket a településeken működő Önkormányzatokban tartottuk. Havonta 1 alkalommal tartottunk beszélgetést. A beszélgetések során a településeken már lezajlott községi interjúk eredményeinek és tapasztalatainak ismertetése és megvitatása mellett kérdésekkel kezdeményeztük a közös gondolkodás megindulását: Milyen teljesen új dolgot tudnának elképzelni a községük életében? A beszélgetések során azon túl, hogy felelevenítettük az előző beszélgetéseken elhangzottakat, egy-egy jellegzetes témát közösen kijelöltünk, és azt körül jártuk több oldalról. Emellett megbeszéltük, hogy a szélesebb körű községi felmérés kérdőívében milyen kérdések szerepeljenek majd. Fontos volt, hogy a beszélgetéseken részt tudott venni a település Polgármestere és Jegyző Asszonya is, aki sok esetben azonnal válaszolni tudott a felmerült kérdésekre. 15 fő minden alkalommal megjelent. Adódtak kezdeti nehézségek de, az elért eredményekkel elégedettek lehetünk, hiszen minden alkalommal tevékeny, a községükért tenni akaró és a későbbiek folyamán jól hasznosítható javaslatokat megfogalmazó embereket ismertünk meg. A község ereje ezen a településen hatalmas, és ez mindig jóérzéssel töltött el bennünket, mikor Nyárlőrincen jártunk.

II.3.9. Községi felmérés

Összesen 200 darab kérdőívet osztottunk szét Nyárlőrincen

-200-ból 165 darab kérdőívet juttattak vissza a kitöltők.

-A válaszadók közül 102 fő nő és 63 fő férfi.

-A megkérdezettek 79,19%-a 40 és 59 év közötti.

-A megkérdezettek 87,44%-a középiskolát végeztek.

-A megkérdezettek 163,35% születésük óta itt élnek.

-A 165 válaszadó közül 116nagyon szeret, míg 38 szeret Nyárlőrincen élni.

A községi felmérés összegzése:

Hogy miért szeretnek az emberek Nyárlőrincen élni? A legtöbben azért mert nyugodt, csendes környék, itt született és a család, rokonság is itt él.

Hogy mit mutatnának meg az ide érkező vendégeknek?

-Árpád-kori romtemplom.

-1948-1949-es emléktábla.

A településen a legjelentősebb rendezvények Lőrinc-napi búcsú, falunap. szüreti felvonulás, falukarácsony, adventi gyertyagyújtás. Ezekhez leginkább önkéntes munkával (109 fő), szakmai tanácsokkal (48 fő), illetve anyagi támogatással (14 fő), vagy egyéb tárgyi adománnyal (2 fő), tudnának hozzájárulni. A településen legtöbben hirdetőtáblákról (81 fő), szórólap (76 fő), helyi újságból (75 fő), szomszéd (71 fő), községi oldalakról (57 fő), weboldal (52 fő), lakossági fórum (45 fő), televízió (7 fő), rádió (3 fő), egyéb helyről: osztálytársak, barátok, szülők, buszon, vonaton.

főzés területén, 59,4%-ának háztáji kertészkedés területén, 41,25% számítógépes ismeretek, 37,94% állattartás, 13,2% helytörténet, 11,54% gyógynövények ismerete, 11,54% sport (labdarúgás), 11,54% tánc, nyelvtudás: 11,54% angol, 3,3% orosz, egyéb területen 9,89% művészeti ismeretek.

II. 3.10. Közösségi akciók, tevékenységek, események, programok és folyamatok megvalósítása Nyárlőrincen

- a) Közösségi akciók, tevékenységek és események:
  - Közösségek szomszédolása (Szomszédoló)
- b) Programok, folyamatok:
  - Helyismereti, helytörténeti dokumentumok gyűjtése, feltárása
- c) Részvételi fórumok megrendezése, a helyi nyilvánosság fejlesztése:
  - Beszélgetések
- d) Közösségi információs pont kialakítása és működtetése

III. A projekt várható hatásai

A projekt hatása a konzorciumban részt vevő három település közösségi életében lesz érzékelhető, hiszen olyan közösségi akciókat, tevékenységeket, eseményeket, programokat és folyamatokat szervezünk és indítunk el az elkövetkező három évben, melyek szinte valamennyi kisközösséget megmozgatnak. Emellett olyan új önszerveződő közösségek alakulnak ki, melyek a későbbiek során finanszírozási források nélkül képesek önállóan is fennmaradni, és tagjaik erős helyi identitással rendelkeznek. Erősödik a településeken a társadalmi összetartás, illetve a települések egymás közötti kapcsolata is szorosabb lesz, új együttműködések jönnek létre. A projekt a benne megvalósuló programelemekkel közvetve a közösségek megtartó erejének erősödését, a fiatalok helyben maradását is elősegíti. Helyi tudásbázist tár fel, melyet megoszt a helyi közösséggel, segítve annak megmaradását, tovább élését. Helyi hagyományokat, helyi értékeket gondoz közösségi megoldások keretében, segítve azok hétköznapi szintre történő alkalmazkodását és tovább örökítését a legfiatalabbak számára. A program során kiemelten kezeljük az esélyegyenlőségi szempontokat, minden tevékenység, esemény, programelem és folyamat lebonyolításakor arra törekszünk, hogy az esélyegyenlőségi célcsoport számára is értékes, releváns lehetőségeket biztosítsunk.

Teendők Tiszaalpár	Most	Hamarosan	Később	Felelős	Hogyan?
Ínyenc/gasztronómiai programok rendezése		X			Helyi lakosok, szervezetek bevonásával
Sport programok rendezése		X		Tiszaalpári Önkormányzat	Civil szervezetek bevonásával
Tiszapart rendbetétele, esetleges túrázási útvonal létrehozása			X	Tiszaalpári Önkormányzat	Helyi lakosok, önkéntesek bevonásával
Közösségi rendezvények, akciók	X			Tiszaalpári Önkormányzat	
Új körök, klubok létrehozása, működtetése.		X		Tiszaalpári Önkormányzat, Civil szervezetek	Az aktív önkéntesek segítségével.
Új körök, klubok létrehozása művészet népszerűsítése		X		Közösségfejlesztők, Civil szervezetek, Tiszaalpári Önkormányzat	Az érdeklődő önkéntesek, aktív mag segítségével.
Fiatalok bevonása a közösségi életbe, számukra vonzó programok, lehetőségek kialakítása	X			Civil szervezetek, Tiszaalpári Önkormányzat, közösségfejlesztők	Önkéntesség erősítése, több területen bevonni őket az akciók, rendezvények tervezésébe, lebonyolításába.
Ismeretterjesztő rendezvények bővítése (egészségmegőrzés, környezetvédelem, stb.)		X		Tiszaalpári Önkormányzat	helyi humán erőforrás aktivizálásával
Közösségi információs pont kialakítása	X			Tiszaalpári önkormányzat, Tiszaalpári Könyvtár	
Helyi nyilvánosság fórumainak bővítése Honlap aktualizálása, bővítése.	X			közösségfejlesztő, Tiszaalpári Önkormányzat.	Honlap bővítése, önkéntesek bevonásával
Részvételi fórumok: közösségi beszélgetések több témában, lakossági fórum	X			közösségfejlesztő, önkormányzati képviselő	

Teendők Lakitelek	Most	Hamarosan	Később	Felelős	Hogyan?

		rosan			
Tóserdei strand rendbetétele, szemétszedés			X		Helyi lakosok, szervezetek bevonásával
Fiataloknak szórakozási, lehetőség, nyújtása		X		Lakitelek Önkormányzata	
Közösségi rendezvények, akciók	X			Lakitelek Önkormányzata	közösségfejlesztővel, szakmai vezetővel, civilekkel
Új körök, klubok létrehozása, működtetése.		X		Lakitelek Önkormányzata, Civil szervezetek	Az aktív önkéntesek segítségével.
Fiatalok bevonása a közösségi életbe, számukra vonzó programok, lehetőségek kialakítása	X			Civil szervezetek, Lakitelek Önkormányzata, közösségfejlesztők	Önkéntesség erősítése, több területen bevonni őket az akciók, rendezvények tervezésébe, lebonyolításába.
Ismeretterjesztő rendezvények bővítése, további színes programokkal		X		Lakitelek Önkormányzat	helyi humán erőforrás aktivizálásával, helyi Értéktár bevonásával
Közösségi információs pont kialakítása	X			Lakitelek Önkormányzata,	Lakitelek Könyvtárában.
Részvételi fórumok: közösségi beszélgetések több témában.	X			közösségfejlesztő, önkormányzati képviselő	

Teendők Nyárlőrinc	Most	Hamarosan	Később	Felelős	Hogyan?
Népihagyományok újjáélesztése		X		Nyárlőrinci Önkormányzat.	Helyi lakosok, szervezetek bevonásával
Fiataloknak szórakozási, lehetőség, nyújtása		X		Nyárlőrinc Önkormányzata	Civilek, rendezvény felelős, szervezetek, bevonásával
Közösségi rendezvények, akciók	X			Nyárlőrinc Önkormányzata	közösségfejlesztővel, szakmai vezetővel, civilekkel

Új körök, klubok létrehozása, működtetése.		X		Nyárlőrinc Önkormányzata, Civil szervezetek	A tevékeny önkéntesek segítségével, meglévő klubok segítségével.
Fiatalok bevonása a közösségi életbe, számukra vonzó programok, lehetőségek kialakítása	X			Civil szervezetek, Nyárlőrinc Önkormányzata, közösségfejlesztők	Önkéntesség erősítése, több területen bevonni őket az akciók, rendezvények tervezésébe, lebonyolításába.
Ismeretterjesztő rendezvények bővítése, további színes programokkal		X		Nyárlőrinc Önkormányzat	helyi humán erőforrás aktivizálásával, helyi Értéktár bevonásával
Közösségi információs pont kialakítása	X			Nyárlőrinc Önkormányzata,	Nyárlőrinc Könyvtárában.
Részvételi fórumok: közösségi beszélgetések több témában, lakossági fórum	X			közösségfejlesztő, önkormányzati képviselő,	Civilek, egyesületek bevonásával